

KV Ympäristökonsultointi Tmi

T201806
30.11.2018

Ikaalisten kaupunki

Tekniset palvelut, Kaavoitus

**Teikankaan länsiosan asemakaavan
laajennusalueen luontoselvitys**

Esipuhe

Ikaalisten kaupungin alueelle sijoittuvan Teikankaan länsiosan asemakaavan laajennusalueen luontoselvitys on tehty Ikaalisten kaupungin Teknisten palveluiden ja Kaavoituksen toimeksiannosta. Työ on tehty asemakaavatasoisesti ja toimeksiannossa keskeisenä tehtävänä oli selvittää ko. laajennusalueen ja sen lähivaikutusalueen nykyiset luontoarvot.

EU:n ja Suomen kansallisen lainsäädännön mukaisia luontotyyppejä ja eläimistöä kartoitettaessa huomioitiin myös alueen monipuolisuus virkistykseen ja maisema- ja kulttuurialueiden kannalta. Saatujen tietojen mukaan selvitysalueelle ei ole aiemmin tehty asemakaavatasoista luontoselvitystä eikä asemakaavaa ole kyseiselle alueelle aiemmin laadittu. Selvitysalue kuuluu kokonaan Keskeisen alueen yleiskaavan luontoselvitysalueeseen (maastokäynnit v. 2002 ja raportti v. 2003), jolloin lähin arvokas alue nimettiin Teijärven ranta-alueeseen (*luo* -rajauksena). Selvitysalue on em. yleiskaavassa (hyväksytty 9/2005) kokonaan osoitettu teollisuus ja varastoalueeksi (T).

Tämän raportin valokuvat KV Ympäristökonsultointi.

Yhteystiedot:

KV Ympäristökonsultointi Tmi
Piilipuunkuja 10
Fin-21410 VANHALINNA
Kotipaikka Lieto
Y-tunnus 2079783-8
Puhelin 0400 358 551

KV Ympäristökonsultointi Tmi
Liedossa 30.11.2018

Kai Vuorinen
Ympäristöasiantuntija

Kansikuva: *Selvitysalueen keskeinen metsäalue kasvaa nuorta lehtipuustoa hakkuiden jälkeen.*

Sisältö

Esipuhe

1	JOHDANTO	2
2	MENETELMÄT	2
3	YLEISTÄ	2
3.1	<i>Selvitysalueen sijainti</i>	2
3.2	<i>Selvitysalueen ympäristön yleiskuvaus</i>	3
3.3	<i>Selvitysalueen olemassa olevat suojelualueet ja muut huomioitavat kohteet</i>	3
3.4	<i>Selvitysalueen eläimistö</i>	4
3.5	<i>Selvitysalueen kasvillisuuden yleispiirteet</i>	4
3.5.1	<i>Selvitysalueen kasvillisuuden kehityksen lähtökohdat</i>	4
3.5.2	<i>Selvitysalueen nykyinen kasvilajisto</i>	5
3.6	<i>Selvitysalueen topografia, kallio- ja maaperä</i>	6
4	TULOKSET	7
4.1	<i>Luontodirektiivin liitteen IVa ja V mukaiset lajit</i>	7
4.2	<i>Uhanalaiset kasvit</i>	8
4.3	<i>Lintudirektiivin liitteen I mukaiset linnut</i>	9
4.4	<i>Metsälain mukaiset kohteet</i>	9
4.5	<i>Muut luonto- ja ympäristöarvot</i>	9
5	TULOSTEN TARKASTELU	10
5.1	<i>Luontoselvityksen tulosten tarkastelu</i>	10
5.2	<i>Luontoselvityksen tulosten epävarmuustekijät</i>	10
6	LÄHTEET	11

Liitteet Liite 1. Luontokohteet – Teikankaan länsiosan AK:n laajennusalue, tuloste A4

1 JOHDANTO

Ikaalisten kaupunki on tilannut Teikankaan länsiosan AK:n laajennusalueen luontoselvityksen KV Ympäristökonsultointi Tmi:ltä. Selvitystyön alkuvaiheessa (5/2018) ja työn edetessä (kesä ja syksy) lähtötietoja on saatu työn tilaajalta, Kaavoitusarkkitehti Esko Hyytiseltä. Kartat ja lisätiedot saatiin niin ikään Esko Hyytiseltä. Tiedonvaihto ja keskustelut alueiden luontoarvoista antoivat puitteet luontoselvityksen tekemiselle. Selvityksen lähtökohdat ja tavoitteet selvisivät tarjouspyynnössä.

Tämän luontoselvityksen on laatinut FM Kai Vuorinen. Luontoselvitys koostuu raportista ja liitekartasta. Niissä esitetään alueen ympäristö- ja luontoarvot.

2 MENETELMÄT

Luontoselvityksen maastotyöt tehtiin 11.6. ja 30.8.2018, joiden aikana koko alue tarkistettiin maastossa huolellisesti. Maastokäyntien aikana tehtiin havainnot luontotyypeistä, kasveista ja eläimistä. Liito-oravien elinympäristöjä ei tarkkailtu, koska ne oli selvitetty erillisraportissa. Maastotöiden jälkeen ilmeni, että kaava-alueen laajennusalueen ja itse *Teijärven* väliselle alueelle sijoittui aiempia havaintoja liito-oravista. Tiedot on lisätty luontoselvityskarttaan.

Työn tilaajalta saatujen ja ELY-keskukselta että SYKE:estä kerättyjen lähtötietojen perusteella alueelle ei silti sijoitu suojelualueita. Työn edetessä selvitysalue tarkistettiin suojeltavien luontotyyppien, kasvi- ja eläinlajien sekä arvokkaiden ja huomioitavien luontokohteiden että lajien varalta. Tietoja tarkistettiin lisäksi eri tietojärjestelmien kautta mm. *Hertta*-järjestelmä, *KTJ*, *Karpalo* ja *Maankamara*.

Työssä keskeinen huomio kohdistettiin erityisesti niihin luontoarvoihin, jotka voivat rajoittaa alueelle suunniteltua tulevaa maankäyttöä. Näitä luontoarvoja voivat olla:

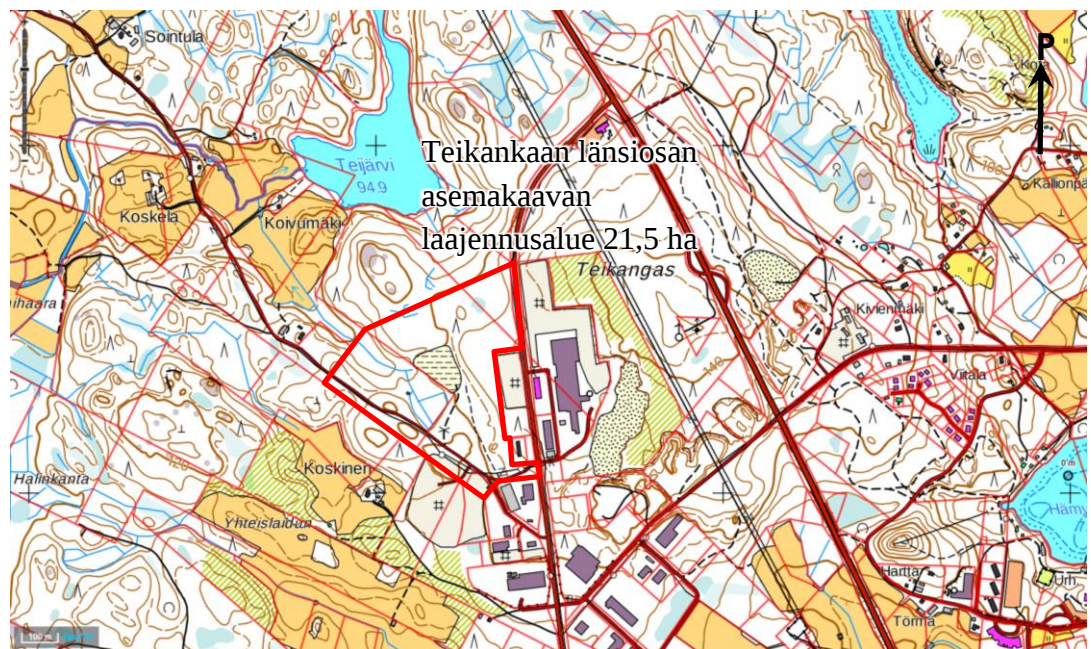
- Luonnonsuojelulain mukaiset suojellut luontotyytit (1096/1996 4 luvun 29 §)
- Metsälain mukaiset erityisen tärkeät elinympäristöt (N:o 1093/1996 3 luvun 10 §)
- Vesilain mukaiset luonnontilaisena säilytettävät vesiluonnon kohteet (1961/264 1 luvun 15a, 17a §)
- Uhanalaisuusluokituksen mukaiset lajit (www.ymparisto.fi → Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2010 sekä → Lintujen ja nisäkkäiden punaiset listat 2015)
- Lintudirektiivin liitteen I mukaiset lajit (92/43/ETY), Suomen ympäristökeskus 2018a.
- Luontodirektiivin liitteen IV mukaiset lajit (79/409/ETY), Suomen ympäristökeskus 2018b.
- Mahdolliset muut luonnon monimuotoisuuden kannalta huomionarvoiset kohteet

Erityistä huomiota kohdistettiin niihin edustavampiin lajeihin, joita voidaan tavata harjujen reuna-alueiden eri-ikäisissä metsissä, purojen varsilla sekä kulttuurivaikutteisten teollisuusalueiden lähellä. Lajistossa paikallisina erityishuomion kohteina olivat mm. kasvit, lepakot, linnut, sammakot ja hyönteiset.

3 YLEISTÄ

3.1 Selvitysalueen sijainti

Teikankaan länsiosan AK:n laajennusalue sijoittuu 9 km Ikaalisten keskustasta (kirkolta) valtatieä pitkin pohjoiseen ja VT 3:n länsipuolelle. Alue käsittää pääosin puustoista metsämaata (kuva 1) sekä maantäyttö- ja kaatopaikka-alueen (Teijärventien vieressä) ja kaatopaikan (metsän keskellä). Selvitysalueen koko on yhteensä noin 21,5 ha, jonka pohjoisraja on noin 240 m päässä *Teijärvestä*.

Kuva 1. Selvitysalue koostuu yhdestä alueesta, MML:n maastokartalle rajattuna (KTJ). Mittajana alakulmassa.

3.2

Selvitysalueen ympäristön yleiskuvaus

Puustoa kasvaa selvitysalueella yleisesti, mutta puusto on ollut hakkuiden kohteena laajalti. Hakuista tuoreimmat ovat noin 5-8 vuotta sitten tehtyjä ja sitä aiemmat noin 10–14 vuotta vanhoja. Teikankaan alueesta on tarkistettu luontokohteita yleiskaavan luontoselvitystä varten kesällä 2002 ja sen mukaan tärkein luonnonympäristön kohde sijoittui järven rantaan. Nykyisen selvitysalueen länsireunassa on puro, joka laskee luoteeseen peltoalueelle ja yhdistyy pieneen jokeen ja siitä edelleen Teijärveen.

Hakatuilla alueilla ja puronotkossa kasvaa paikoin koivuvaltaista lehtimetsikköä ja nuorta männikköä. Kookkaita kuusia ja mäntyjä esiintyy alueen pohjoisosassa ja toisaalta eteläosassa ennen Teijärventietä. Alueelle sijoittuu maantäyttöalue ja suljettu kaatopaikka, jotka liittyvät läheisten tehtaiden toimintaan. Kallioalueita tai maisemallisia erityispiirteitä ei alueelle sijoitu. Tehtaat ja energiapuuterminaali reunustavat selvitysalueita Teikankaantien varrella.

Kuvat 2 ja 3. Yllä on Teijärventien pohjoispuolista avointa mäntymetsää ja oikealla on keskiosan taimikkoa.

3.3

Selvitysalueen olemassa olevat suojelualueet ja muut huomioitavat kohteet

Lähtötietojen perusteella selvitysalueelle ei sijoitu luonnonsuojelualueita, kaavojen suojelualueita, Natura 2000-alueita, luonnonsuojelulaille rauhoitettuja suojelualueita, valtakunnallisten suojeluohjelmien mukaisia alueita eikä perinnemaisemaselvityksen, kallioinventoinnin tai pienvesiselvityksen kohteita. Selvitysalueella ei ole liioin tärkeitä pohjavesialueita, sillä lähin alue 0214301 Teikangas sijoittuu 400 m itään. Pirkanmaan arvokkaat harjualueet -selvityksen mukaan selvitysalue ei sijoitu ko. arvokkaalle alueelle.

3.4 Selvitysalueen eläimistö

Selvitysalueella liikkuu oravia, ruskosammakkoja, peuroja, hirviä, myyriä ja rusakkoja. Pohjanlepakko havaittiin Teikankaantien yllä, jonka sijainti on esitelty tarkemmin kohteissa.

Liito-oravan elinympäristöjä alueelta ei tarkasteltu, koska niiden elinympäristöjä oli tarkasteltu jo aiemmin, eikä liito-oravia alueella kesän aikana liioin havaittu. Selvitysalueella käyntien jälkeen syksyllä tuli Ikaalisten kaupungilta selvitys aiemmista liito-oravan havainnoista. Ne voitiin siten lisätä mukaan luontoselvitykseen (kartta, Liite 1). Havainnot sijoittuivat jokseenkin alueen ulkopuolelle ja yksi havainto puronvarrelle, niukasti selvitysalueelle. Havaintojen välissä on vuosikymmenen takainen hakkuualue, joka kasvaa reilusti jo 4-6 m korkeata lehtipuustoa. Liito-oravan elinympäristöt ovat muodostuneet lehtipuuvaltaiselle vyöhykkeelle, jossa kasvaa muutamia isoja haapoja ja kuusia.

Lepakot: Selvitysalueelle tehtiin elokuun lopulla 30.8.2018 maastokäynti lepakoiden ruokailualueiden ja mahdollisten päiväpiilopaikkojen selvittämiseksi. Lepakkodetektorin, Pettersson D230, avulla löydettiin pohjanlepakkoja (2 kpl) yhdestä havaintopaikasta, Teikankaantien pohjoisosan kaarteesta. Havaintopaikan läheiset metsät, teolliset rakennukset, varastot ja aukean tieympäristön rajapinta sekä pitkään selkeäkuvioisena pysynyt ympäristö tarjoaa lepakolle soveltuvan hyönteiskannan (heinikkoja ja niittykasvillisuus). Energiapuuterminaalissa varastoidut tukit eivät kuitenkaan tarjonneet lisää havaintoja käytössä olleista ruokailualueista taikka päiväpiiloista. Pohjanlepakot 2 kpl, olivat siis ainoat lepakkolajien havainnot selvitysalueelta tai sen välittömästä lähiympäristöstä.

Linnut: Lähinnä kesä- ja elokuun maastokäyntien yhteydessä alueen lajistoon kuuluivat mm. keltasirkku, västäräkki, leppälintu, viherpeippo, peippo, pajulintu, talitiainen, sinitäinen, kirjosieppo sekä räkätti- ja mustarastas. Puronvarressa, lehtomaisessa ympäristössä ruokailivat mm. hippiaäinen, lehtokerttu, laulurastas ja käpytikka. Variksilla ja harakoilla oli useita reviierejä mieluiten korkeiden puiden lähistöllä ja joutomailla (Teijärventien lounaisella kaistaleella). Huomionarvoisista lintulajeista käpytikan lisäksi havaittiin tilitalttipari kohteen 3 länsipuolella (kohteen 3 ja *Teijärven* välinen metsäalue).

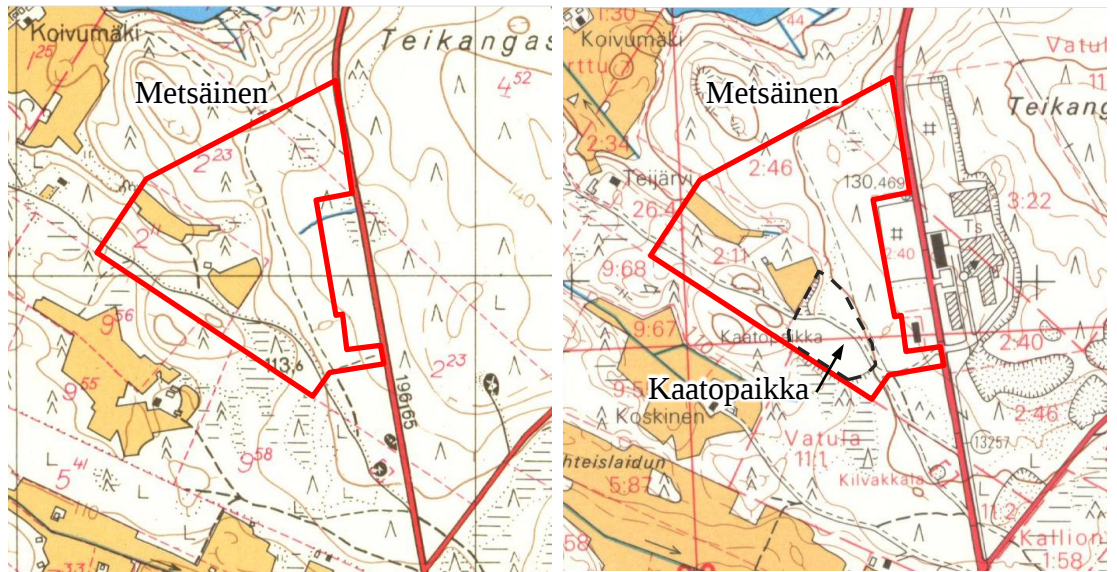
Hyönteiset: Selvitysalueen hyönteislajistoa havainnoitiin erityisesti purovarren niittymäisellä alueella, hakkuiden aukeilla ja teiden pientareilla. Tavanomaisten hyönteislajien (paarmat, ampiaiset, kukkakärpäset, vaaksiainen, hirvikärpänen, seitsenpistepirkko, kukkajäärä ja ristihämähäkki *sp*). Lisäksi huomio kohdistui sinisiipiin, joista harjujen paahteisilla rinteillä voisi löytyä useita eri lajeja. Useita havaintoja tehtiin kangasperhosesta, loistokultasiivestä ja paatsamasinisiivestä. Osa sinisiivistä aloittaa lentonsa vasta kesä- ja heinäkuun vaihteessa.

3.5 Selvitysalueen kasvillisuuden yleispiirteet

Selvitysalueen kasvillisuuden nykyinen tila juontaa pienialaisten peltojen alueilla vanhaan viljelysmaan laajuuteen ja niittyihin. Kasvilajisto heijastaa pienten peltoalueiden reunojen kasvilajeja ja peltomaisilla aukeilla kohdilla kasvilajistossa esiintyy yhä ”villiintyneen pellon” ruderaattilajeja. Valtaosa metsistä on yhä metsäisiä ja metsäisyys on säilynyt myös *Teijärven* suuntaan viimeisten 60 vuoden aikana. Mänty on puulajeista alueella yleisin.

3.5.1 Selvitysalueen kasvillisuuden kehityksen lähtökohdat

Vanhojen peruskarttojen (v. 1959 ja 1982) vertailu nykyisen maastokartan suhteen valaisee hyvin kasvillisuusalueiden säilyneisyyttä kaava-alueella. Selvitysalue on edelleen laajasti metsäinen. Suurin ero on havaittavissa hakkuiden ”kierrossa” sekä jätealueiden että maantäyttöalueiden ilmestymisessä vuoden 1972 jälkeen.

Kuvat 4 ja 5. Vasemmalla vanha peruskartta-ote v. 1959 ja oikealla on ote 1982 vastaavasta peruskartasta. Tilanne viimeisimmän kartoituksen mukaan on selvityksen alussa, kuvassa 1.

3.5.2

Selvitysalueen nykyinen kasvilajisto

Selvitysalue on puulajeiltaan tavanomainen. Puuston muodostavat yleisten havu- ja lehtipuiden lisäksi mm. tuomi, lehtokuusama, kataja, raita, harmaaleppä, korpipaatsama ja pihlaja. Selvitysalueen (Teikankaan länsipuolinen alue) pohjoisosaan on keskittynyt harvaa mäntyvaltaista havumetsää, mutta löytyy alueelta kuusikuviokin. Koivu yleistyy melko nopeasti lännessä ja toisaalta puuston ikä nuortuu merkittävästi alueen keskiosassa (mänty- ja koivutaimikko). Alueella ei tavattu luontaisia kookkaita jalopuita tai jalopuuryhmiä. Laskuoja kulkee etelälounaisessa osassa Teijärventien suuntaisena mm. vanhan kaatopaikan reunaa pitkin ja toisaalta jäljemmin syntyneen maa-ainesten läjitysalueen välistä lehtipuuvaltaiselle ojitetulle alueelle. Laskuoja muuttuu mutkittlevammaksi ja kasvilajisto runsastuu puron loppuosuudella (kaavan alueella). Puron varrella kasvaa lehtolajeja ja lehtomaisia lajeja monin paikoin ja rehevyys pysyy yllä kaava-alueen rajalle saakka. Tienvarsialueille tyypillistä lajistoa mm. lupiinia ja maitohorsmaa on yleisesti. Selvitysalueen länsiosassa on ryhmittäin kookkaita koivuja, haapoja, raitoja ja pihlajia. Lahopuustoa on maapuina vähän ja keloutuneet pystypuut ovat harvoja koko alueella.

Teikankaan länsiosan puron varrella on ollut ennen (1959–1982) kaksi pientä peltoa. Myöhemmin ne ovat olleet niittyä, arviolta 1990 -luvulle saakka. Entisillä pelloilla on edelleen melko vähän puustoa. Heiniä esiintyy yleisesti yhä pelloilla ja peltojen reunan pusikoissa. Pääpuron varrella on lehtomaisia kasvilajeja ja paikoin runsaasti sanikkaisia. Länteen puuston koko kasvaa ja metsä on koivuvaltainen. Peltojen reunojen yhteys pääojaan on kasvanut paikoin umpeen. Paikoin on esiintynyt lievää tulvimista ja sanikkaisia kasvaa laajemmalla.

Metsätyypit vaihtelevat maalajin ja maanpeitteen paksuuden mukaisesti OMaT (lehtoa purovarsilla), OMT (lehtomainen kangas), MT (tuore kangas) ja kuivahko kangas (VT). Kenttäkerroksen lajeista puolukka, mustikka, käenkaali, oravanmarja, metsäkurjenpolvi ja metsäimare esiintyvät alueella metsätyypin tyypilajeina. Metsäkurjenpolvi on lehtomaisilla alueilla (GDT) tyypilajina ja esiintyy usein yhdessä OMT:n lajien kanssa. Muina lajeina metsäaukoissa tavattiin mm. metsälauhaa, metsäkastikkaa, kevätpiippoa, ahomansikkaa, sananjalkaa ja sanikkaisia. Lehtolaikeissa ja lehtomaisessa harjunteissa kasvaa mm. kieloa, syyliä, linnunhännä, lillukkaa, sinivuokkoa, valkovuokkoa, metsäkortetta ja metsäalvejuurta. Yksittäinen valkolehdokki (*Platanthera bifolia*) löydettiin selvitysalueen länsireunasta.

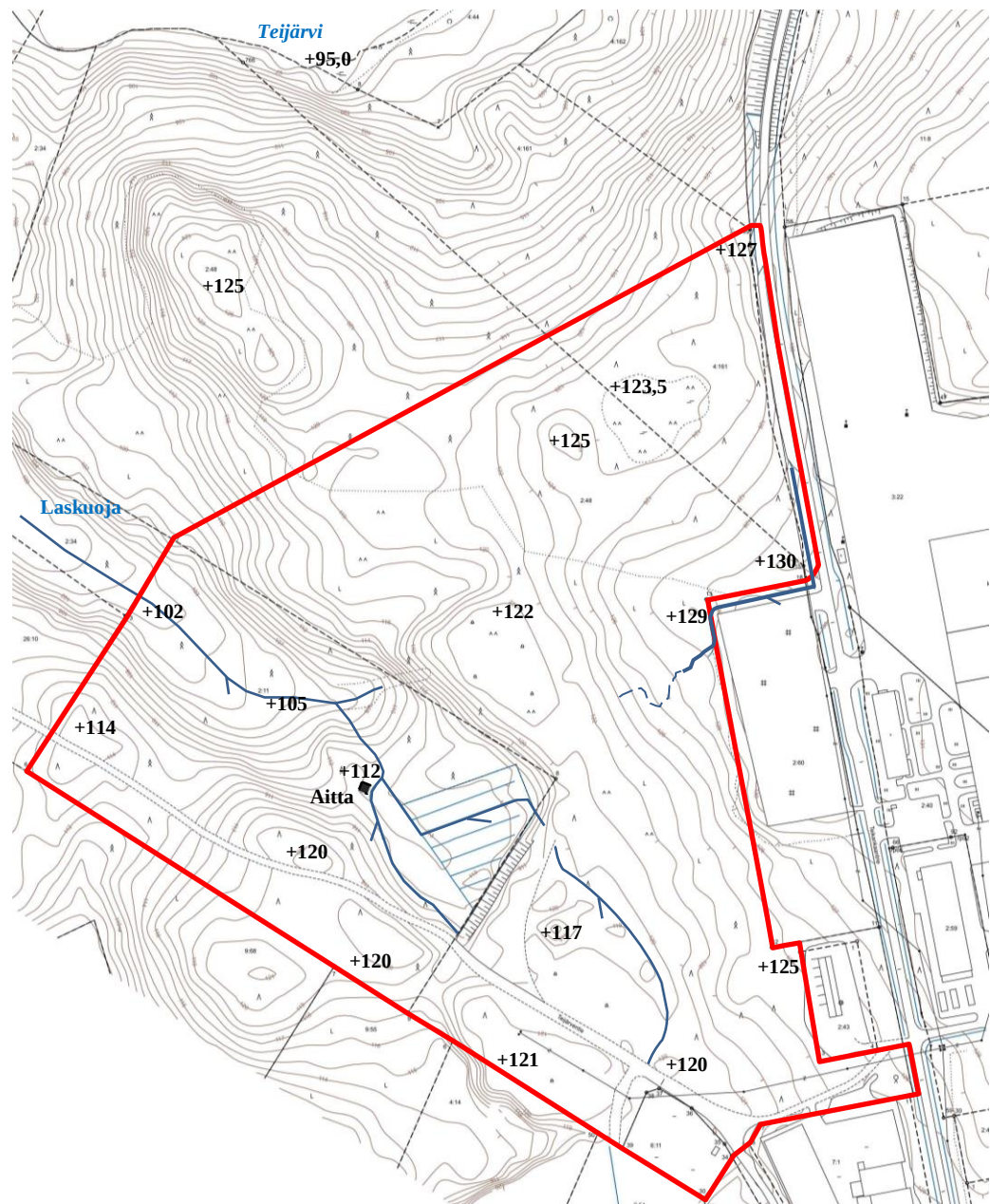
Sammal- ja jäkälälajit ovat pohjakerroksessa monin paikoin runsaita mm. kynsisammalta, kerrossammalta, sulkasammalta sekä rahka- ja karhunsammalia soistuneissa kasvupaikoissa. Jäkälää on alueella vähäisessä määrin ja ne ovat lajeiltaan tavanomaisia.

Selvitysalueen edustavimmat luontokohteet on kuvattu kappaleessa 4 Tulokset.

3.6

Selvitysalueen topografia, kallio- ja maaperä

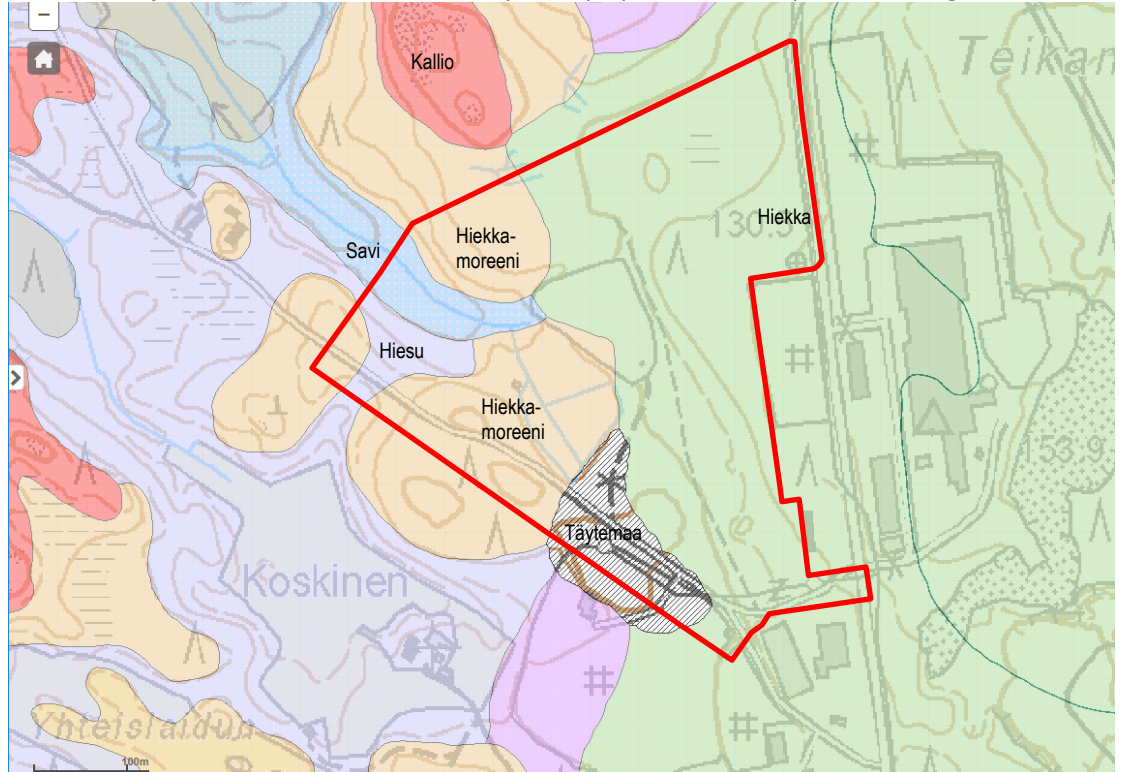
Selvitysalueella on korkeusvaihtelua välillä 102,0 m ... 130,0 m. Korkeinta on Teikankaantien varrella ja matalinta puron alajuoksulla. Maan pinta on loivasti kumpuilevaa ja maastonvaihtelut ovat parhaiten havaittavissa alla kuva 6. Vaikka merkittäviä jyrkenteitä ei ole, on puronvarren molemmin puolin edustavat kohenevat rinteet. Selvitysalueelle ei sijoitu merkittäviä irtolohkareita.

Kuva 6. Teikankaan länsiosan ak:n pohjakartan korkeuskäyrästä näkyvät missä korkeimmat ja matalimmat alueet (+tasot) sijaitsevat. Keskeisimmät ojat on merkitty sinisellä laskusuuntineen. Ei mittakaavassa.

Selvitysalueella maaperä on monipuolinen. Hiekkaisen deltan (jäätiköjokimuodostuma) länsipuolella vuorottelevat karkeajakoisia lajikkeita kuten hiekkamoreenia mäkien lakialueilla sekä hiesua ja savea alavammilla alueilla (puron ympäristö). Kallioperä on kiillegneissiiä.

Kuva 7. Kuvassa on maaperäkarta selvitysalueelta ja koko alueella kallioperä on kiillegneissiiä. GTK 2018. Mittajana 100 m on kuvan vas. alalaidassa.

4

TULOKSET

Selvitysalueella ei ole vesilain eikä luonnonsuojelulain tai -asetuksen mukaisia aluekohteita. Alueen luontotyytit eivät täyttäneet vesilain mukaisia vesiluonnon tyypejä eivätkä luonnonsuojelulain mukaisia luontotyyppejä.

4.1

Luontodirektiivin liitteen IVa ja V mukaiset lajit

Selvitysalueelle ulottuu aikaisempien selvitysten perusteella liito-oravan (luontodirektiivin liitteen IVa mukainen laji) elinympäristön (**Kohde 1**) reuna tai ainakin ruokailualue (Lähde: Ikaalisen kaupunki Kaavoitus 2018). Alueilla liikuttaessa tarkistettiin kookkaiden haapojen ja kuusien juurakoita, tuloksetta. Tarkistusaika oli kuitenkin vihreä kesäkuun alku, joka ei ole enää parasta liito-oravien elinympäristöjen havaintoaikaa. Elinympäristön ydinalue (**1a** ja **1b**) saattaa sijoittua tietojen pohjalta tulkittuna pohjoiseen mäkialueen lähelle ja siellä mäen länsipuolen metsikköön. Yhteys ruokailualueelle (**1c**) tapahtuu varttuvaa koivu- ja lehtipuumetsikköä pitkin.

Selvitysalueelta ei löydetty luontodirektiivin liitteen IVa mukaista lajia, viitasammakkoa (*Rana arvalis*). Sammakoista kuitenkin löydettiin ruskosammakkoa. Ruskosammakoiden tärkeäksi havaitut elinympäristöt, tavattiin puron alueella ja sen lähimetsiköissä. Kiinniotettuja sammakoita tarkistettiin *metatarsaalikyhmyn* perusteella, joka on ruskosammakolla pehmeä ja pieni, pituudeltaan enintään 1/3 sisimmän varpaan pituudesta. Kiinnisaadut (ja vapautetut) n. 20 eri-ikäistä sammakkoa olivat siten ruskosammakkoja. Lajin tärkeä puron vesi suotautuu osaksi vanhojen kaatopaikka- ja täytemaa-alueiden välistä.

Lepakot: Suunnittelualueella ennakoitiin olosuhteiden (tukkipinot ja teollisuushallit) vuoksi lepakohavaintoja. Elokuun lopussa (30.8.2018) tehtyjen lepakohavaintojen aikana varsinaisella selvitysalueella ei ollut lepakoita. Silti pohjanlepakkoa 2 kpl havaittiin suunnittelualueen pohjoispuolella Teikankaantien yllä. **Pohjanlepakot (Kohde 2)** havaittiin Pettersson D230-detektorilla selvästi. Pohjanlepakkojen lentoa havaittiin myös vasten pimentyvää iltataivasta, mutta niiden ruokailualue rajoittui vain tien ylle ja lähimetsän aukon ympäristöön. Kyseessä oli lähinnä ruokailualueen sijainti. Lisääntymis- tai levähdyspaikkaa ei voitu varmistaa lyhyen havaintojakson aikana. Se voisi sijaita lähialueilla rakennuksissa (alueen itäpuolella on lukuisia teollisuusrakennuksia).

Euroopan Unionin luontodirektiivin liite IV ja LSL 49 § velvoittavat suojelemaan lepakoiden tärkeitä talvehtimis-, lisääntymis- ja levähdyspaikkoja, päiväpiloja, ruokailualueita ja muuttoreittejä (mm. LSL 1996, LSA 1997/2005, Ympäristöministeriö 2007). Lepakoille tärkeät alueet luokitellaan (Suomen lepakotieteellisen yhdistyksen -ohjeiden mukaan) seuraavasti:

Luokka I: Lisääntymis- tai levähdyspaikan hävittäminen tai tilan heikentäminen on LSL:ssa kielletty.

Luokka II: Tärkeän ruokailualueen ja siirtymäreitin arvo huomioidaan maankäytön suunnittelussa.

Yleensä ruokailualueista tärkeimmät sijoittuvat ekologisiin käytäviin ja rajapintoihin, joissa on tyypillisesti kesäisin runsaasti hyönteisiä ja hämähäkkejä. Selvitysalueella näitä edustavat Teikankaan autotiet lievealueineen mm. metsänreunassa ja jopa keskikorkean puuston yllä.

Lepakot talvehtivat noin +7 C ...+10 C lämpöisissä olosuhteissa. Talvehtimiseen soveltuvia paikkoja ei liene lainkaan selvitysalueella, sillä em. lämpötilavaatimus ei suurella todennäköisyydellä täyty. Onkin ilmeistä, että lepakot hakevat mieluiten talvehtimispaikkaa aina jopa noin 100 km säteellä nyt löydetystä havaintopaikoista.

Lepakoita ei siis kuitenkaan havaittu suunnittelualueen mittaus- ja tutkimuskohdissa (Liite 1).

4.2

Uhanalaiset kasvit

Kohde 3. Valkolehdokki (*Platanthera bifolia*). Valkolehdokki on luokiteltu uhanalaisten kasvien joukkoon Suomessa. Sen IUCN-luokitus on LC eli elinvoimainen laji. Ikaalisen havaintoalueella (2a Eteläboreaalinen, Lounaismaa ja Pohjanmaan rannikko) lajia esiintyy alueella eikä ole paikallisesti uhanalainen (Suomen uhanalaiset kasvit 2012). Valkolehdokki on kuitenkin rauhoitettu laji koko Suomessa. Kohteessa laji tavataan ruohovaltaisella harjulla, jossa puusto on koivuvaltaista (30–50 v.) sekametsää. Ympärillä kasvaa mm. kieloa, valko- ja sinivuokkoa, kangasmaitikkaa, metsämitikkaa, lillukkaa ja nuokkuhelmikkää.

Kuvat 8 ja 9. Yllä on valkolehdokki ja oikealla on kohteen ympäristön heinävaltaista lajistoa.

4.3 Lintudirektiivin liitteen I mukaiset linnut

Kohde 4a ja 4b. Lintudirektiivin liitteen I lintuja. Selvitysalueella ei havaittu Lintudirektiivin liitteen I mukaisten äärimmäisen uhanalaisten tai erittäin uhanalaisten tai vaarantuneiden tai silmälläpidettävien lintulajien pesintäpaikkoja, joita kaavoituksen mukaisen suunnitelman toteuttaminen uhkaisi. Keskeisimmät havainnot tehtiin tiltaltista (**Kohde 4a**) ja käpytikasta (**Kohde 4b**), joista jälkimmäinen piti reviiriä puron varrella ja aitan ympäristössä. Tiltalti liikkui ahkerasti pohjoisrajalla kuusien ja mäntyjen lomassa (pesinee myös alueella). Liite 1 kartalle on sijoitettu molempien lajien havainnot. Lajit ovat rauhoitettuja ja elinvoimaisia (LC). Lajien elinympäristöt säilyvät, mikäli lähipuusto ja luontokohteet säilyvät nykyisellään.

4.4 Metsälain mukaiset kohteet

Kohde 5. Metsälain mukainen luonnontilaisen kaltainen puro. Luontoselvityksessä havaittiin purouoma, jonka itäinen osa sijoittuu vanhojen kaatopaikka ja täytemaa-alueiden lomaan. Länsiosaa (kohde 5) voi luonnehtia luonnontilaisen kaltaiseksi, vaikka puroon saattaisikin tulla ainejäämiä em. täyttöalueilta. Mitä lännemmäksi puron uomassa siirrytään, sitä rehevämpi on kasvillisuus ja sanikkaisten määrä on paikoitellen huomattava. Puro sijoittuu pintamaalajiltaan hiesuiselle ja saviselle alueelle. Kasvillisuudesta erottuvat mm. hiirenporras, kivikkoalvejuuri, metsäalvejuuri, korpi-imarre, metsäimarre, kurjenjalka, kielo, kurjenpolvi, mesiangervo, kurjenmiekka, vehka, syläjuuri, kultapiisku, rönsyleinikki, aho-orvokki, metsäkorte ja punaherukka. Puron ympärillä kasvaa monimuotoisesti nuorta ja varttuvaa lehtipuustoa (hieskoivu, rauduskoivu, pihlaja, harmaaleppä, raita, kiiltopaju, lehtokuusama ja haapa). Myös koristepensaina alueella lienevät olleen tuomi ja tertsuselja. Useat kasvilajit mm. lupiini, peltolemmikki, nokkonen, poimulehti, pelto-ohdake ja niittyleinikki vahvistavat aiempaa kulttuurivaikutteisuutta (lajisto, pellot ja aitta) alueella.

Puro ja sen ympärillä laajahko purolehto on rehevä elinympäristö monipuolisine kasvilajeineen. Alueella on runsaasti lintuja, hyönteisiä ja luontaiseksi kehittyntä monimuotoisuutta. Kohteen luontoarvot olisi hyvä säilyttää alueella. Kaava: esim. MY -kohde.

Kuvat 10 ja 11. Yllä on puron uoman rehevää kasvillisuutta vanhaa aitan (oik.) takaa kuvattuna. Tiheä puusto ja pensaat rajaavat paikallisia pieniä näkymiä ja estävät kaukonäkymiä tehokkaasti.

4.5 Muut luonto- ja ympäristöarvot

Luontoselvityksen maastokäynnin aikana useat luontokohteet sijoittuvat etelä- ja lounaiselle sivustalle. kohtuullisen huomaamaton kohde, kangasräme, ei ole puuton eikä siten kuulu metsälain mukaisiin kohteisiin. Metsäinen räme paljastuu kuitenkin harvan männikön lomasta ja alue on loppujen lopuksi monipuolinen, ojittamaton ja luonnontilainen kosteikko, johon kosteutta saattaa purkautua pintavalunnan lisäksi myös harjun tihkupinnan myötä.

Kohde 6 voidaan huomioida kaavatonttien sijoittelulla ja muodoilla tai MY -merkinnällä.

Kohde 6. Kangasräme. Kohteessa ei ole ojitusta, räme on luonnontilainen kosteikko mutta turvekerros on melko ohut. Sen vuoksi puusto kasvaa hyvin (kuva 13). Aiemmat hakkuut on tehty melko lailla jälkiä jättämättä. Kasvilajeina rahka-, karhun- ja kynsisammalten lomassa ovat mm. tupasvilla, luhtavilla, lakka, suopursu, juolukka, jouhivihvilä, kurjenjalka ja isokarpalo. Suo on kasvilajistoltaan monipuolinen ja tarjoaa mettä hyönteisille kukkivista kasveistaan – runsaana kesäkuun alussa mm. lakka ja suopursu.

Aluetta voidaan pitää huomionarvoisena luonnontilaisena kohteena; lähtökohtaisesti kaavassa merkintänä voisi olla esim. MY -kohde tai kohteen vesitase huomioidaan tonttien jaottelussa riittävällä tavalla. Kohde sijoittuu harjun painanteeseen.

Kuvat 12 ja 13. Yllä on kuvassa tupas- ja luhtavilla sekä oikealla on yleisnäkymä kangasrämeestä.

5 TULOSTEN TARKASTELU

5.1 Luontoselvityksen tulosten tarkastelu

Luontoselvityksen myötä voidaan todeta, että asemakaavoitus voidaan toteuttaa alueelle muuttamatta ympäristölainsäädännössä mainittuja tärkeitä elinympäristöjä ja vähentämättä uhanalaisten, vaatelaidien lajien luontaista ja nykyistä levinneisyyttä. Yleiskaava, joka on ollut tähän saakka ainoa alueen rakentamista ohjaava tekijä, soveltuu yleisesti alueella. Huomioon otettavana kuitenkin ovat luontokohteet mm. puronvarren ympärillä, jossa niityt, puro ja runsas kasvillisuus esiintyvät. Lisäksi on huomioitava kangasräme, joka huomaamattomalla tavalla sijoittuu selvitysalueen pohjoisosaan. Lounaassa harjun ympäristössä tulee huomioida valkolehdokin kasvupaikka. Laji on rauhoitettu mutta yksittäisen kasvin siirto (poistaminen) voi olla (tarvittaessa) mahdollista poikkeuslupaa Pirkanmaan ELY:stä kysymällä, jos lajin suojelutaso säilyy suotuisana. Pohjanlepakot sijoittuivat selvitysalueen ulkopuolelle.

Alueelle aiemmin sijoitetut maa-ainekset maankaatopaikassa ja kaatopaikassa tulee tutkia kaavoituksen yhteydessä. Selvitys tulisi sisältää ainakin tiedot mahdollisista haitoista luonnolle ja ihmisille (elinkeinoille). Toisaalta on mielenkiintoista tietää, voiko osa kaatopaikasta olla vielä rakennettavissa esim. koskematta itse jätejakeeseen.

Teikankaan länsiosan ak:n laajennusalueella voi tulevaisuudessa olla paikallista merkitystä virkistykseen tai ulkoilun osalta. Virkistysmahdollisuus riippuu paljolti mm. alueen teollisuusrakennuksista ja -toiminnoista.

5.2 Luontoselvityksen tulosten epävarmuustekijät

Alueellinen lähtötieto on pystytty huomioimaan työssä hyvin. Luontoselvityksen maastokäynnit on tehty luontoselvityksen riittävyyden kannalta hyvään aikaan kesäkuun ja elokuun lopun havainnoilla. Maastokäynneillä tarkistettiin kaikki tärkeät luontotyyppit sekä tehtiin havainnot linnuista, lepakoista ja sammakoista. Maastokäyntien tarjoamia tietoja voitiin riittävästi täydentää tiedoilla mm. jätealueista ja liito-oravien havainnoista.

Luontoselvityksen tiedot koostuivat kevät- ja kesälajistosta (kesä- ja elokuu) sekä lähtötiedoista aiemmista keväthavainnoista liito-oravien osalta.

Alueella tehtyt havainnot luontotyypeistä indikoivat, että asemakaavan kannalta muita merkittäviä kasvi- tai eläinlajeja ei suurella todennäköisyydellä löydy. Siten selvityksen epävarmuustekijät ovat hyvin pienet.

6

LÄHTEET

Lammi, Antti 1993. Pienvesien luonnonarvot ja niiden määrittäminen. Vesi- ja ympäristöhallituksen monistesarja, Nro 497. Vesi- ja ympäristöhallitus, Helsinki 1993. 36 s. + 3 liitettä.

Ikaalisten kaupunki 2018a. Teikankaan länsiosan asemakaavan lähtöaineisto. Tiedot - kaavoitusarkkitehti Esko Hyytinen. Ikaalinen 2018. Sähköpostitse saadut kartat (pdf) ja luontoselvitys.

Ikaalisten kaupunki 2018b. Ikaalisten yleiskaava-alueet, ote 1 s. + kaavamerkinnot.

Lindholm Terhi 2014. Pirkanmaan arvokkaat harjuaalueet – ote Teikangas 3 sivua (pdf).

Maa- ja metsätalousministeriö & Ympäristöministeriö 2004. Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen määrittäminen ja turvaaminen metsien käytössä. Ohje. 7 s. Helsinki.

Maanmittauslaitos 2018. Kiinteistötietojärjestelmä www.ktj.fi

Metsäkeskus Tapio 1998. Metsäluonnon arvokkaat elinympäristöt. 189 s.

Ryttäri Terhi, M. Kalliovirta ja R. Lampinen, 2012. Suomen uhanalaiset kasvit. 384 s.

Suomen ympäristökeskus, 2018a. EU:n lintudirektiivin liitteen I linnut www.ymparisto.fi

Suomen ympäristökeskus, 2018b. EU:n luontodirektiivin liitteen II, IVa lajit www.ymparisto.fi

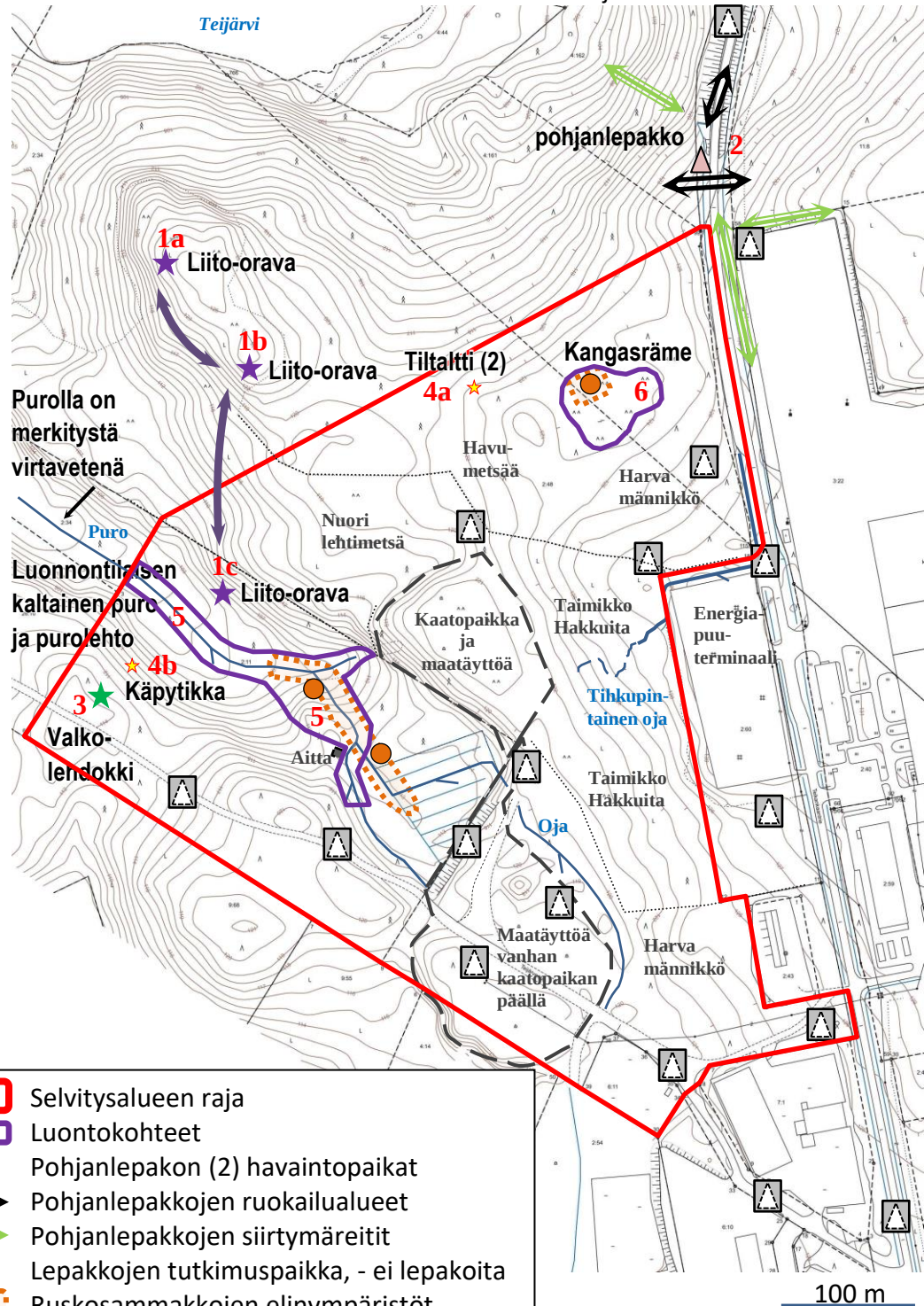
Suomen ympäristökeskus ja Ympäristöministeriö 2015. Lintujen ja nisäkkäiden Punaiset listat 2015. http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Lajit/Uhanalaiset_lajit/Lintujen_ja_nisakkaiden_punaiset_listat_2015

Ympäristöministeriö 2003. Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelma luonnonsuojelubiologiset kriteerit. Suomen ympäristö 634. Helsinki 2003. 62 s. + 3 liitettä.

LIITE 1

Teikankaan länsiosan asemakaavan luontokohteet. Mittajana 100 m on alakulmassa.

- Selvitysalueen raja
- Luontokohteet
- Pohjanlepakon (2) havaintopaikat
- Pohjanlepakkojen ruokailualueet
- Pohjanlepakkojen siirtymäreitit
- Lepakkojen tutkimuspaikka, - ei lepakoita
- Ruskosammakkojen elinympäristöt
- Ruskosammakon havaintopaikat
- Valkolehdokin (1) havaintopaikka
- Liito-orava, viimeaikaiset havaintopaikat
- Liito-orava, arvioidut siirtymisreitit
- Merkittävimmät lintuhavainnot